

Notits

TNF-sagen.

Lørdag den 24. ds. indfandt den amerikanske ambassader sig ledsaget af ambassaderåd James White hos udenrigsministeren for at overbringe vedlagte budskab (reaktion) fra udenrigsminister Cyrus Vance i anledning af den danske regerings forslag om at udsætte NATO's TNF-Beslutning i 6 måneder. Tilstede var desuden undertegnede.

Ambassader Manshel indledte med nogle forskellige betragtninger om hans glæde ved posten som USA's ambassader i Danmark, hvilket ikke mindst hang sammen med vor frigørelse efter krigen fra neutraliteten og Danmarks opslutning om NATO som "a significant member". Så meget mere bedrevet var ambassadøren over at være instrueret om at overbringe vedlagte personlige budskab fra udenrigsminister Vance i anledning af den danske regerings forslag om at udskyde NATO's TNF-beslutning i 6 måneder.

Til udenrigsminister Cyrus Vance's budskab fejede ambassader Manshel, at udenrigsminister Gromyko i Bonn klart syntes at have accepteret, at NATO's TNF-moderisering ikke ville udelukke våbenkontrolforhandlinger. Desuden at det ¹regeringsudspil ville kunne bringe SALT II-ratifikationen alvorligt i fare.

Udenrigsministeren takkede for det personlige budskab, som nu ville blive nærmere overvejet.

Herudover ville udenrigsministeren kun for øjeblikket sige, at han beklagede, at regeringen ikke på sædvanlig vis havde kunnet konsultere sine allierede, før forslaget blev lagt frem. Den amerikanske regering måtte forstå, at det hang sammen med en bestemt politisk situation i Danmark, hvor socialdemokratiet havde dannet en mindretalsregering, hvilket gjorde det nødvendigt, at spørgsmålet først blev drøftet i folketinget. Til brug herfor havde regeringen og den socialdemokratiske folketingsgruppe måttet fastlægge sit udspil.

1 danske

Vedrørende styrkeforholdet mellem NATO og Warszawapagten pegede udenrigsministeren på, at han overfor pressen havde fremholdt den manglende balance, såfremt Sovjet fortsatte sin TNF-opbygning. Dette var baggrunden for det danske krav til Sovjet om et øjeblikkeligt moratorium for al videre produkt¹ og deployering af SS-20 og Backfire samt efterfølgende nedrustningsforhandlinger for at sikre Øst-Vest balancen på det militære område.

Udenrigsministeren ville fremdeles gerne understrege, at dette udspil ikke betød nogen ændring i dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik. Socialdemokratiet ville under ingen omstændigheder basere dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik på partierne til venstre for socialdemokratiet.

Afsluttende ville udenrigsministeren gerne fremhæve, at statsministeren på pressemødet dagen i forvejen havde sagt, at Danmark betragtede NATO-medlemskabet som en forening, hvor det var praksis at tale om tingene og finde løsninger i kraft af en consensus. Regeringen ville derfor indtil NATO-mødet den 12. december nøje vurdere de allieredes og andres reaktioner på dens udspil. Udenrigsministeren tilføjede, at han også havde modtaget et personligt budskab fra Lord Carrington.

Ambassader Manshel takkede meget for disse kommentarer og oplysninger, idet han tilføjede, at udenrigsministeren kendte "our disagreement". Bl.a. gentog ambassaderen herved den allerede bestående uligevægt mellem USA og Sovjet på TNF-området. Udenrigsministeren pegede heroverfor på IISS' vurderinger af dette forhold og nævnte, at regeringens forslag jo også gik ind for nedrustningsforhandlinger med Sovjet. Hvorvidt vi i dag sigtede mod en "nul-stilling" for Sovjets TNF-styrker turde udenrigsministeren dog ikke sige. Ambassader Manshel bemærkede hertil, at der til det danske udspil også knyttede sig et verifikationsproblem. Udenrigsministeren erkendte at der gjorde sig forskellige praktiske problemer gældende, som nærmere måtte overvejes.

-oOo-

I tilslutning til den her refererede samtale fandt der et kort møde sted alene mellem udenrigsministeren og ambassaderen.

Den politiske afdeling, den 25.11.1979

PB: Det vedlagte amerikanske papir indeholder samtidig teksten til den "press guidance", som man fra amerikansk side vil basere sig på i forbindelse med det danske udspil.